

POSUDEK
oponenta bakalářské práce

Jméno studenta: ..... **Andrea Machálková**
Název diplomové práce: ..... **Džihád a jeho nenásilné formy**
Oponent: ..... **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.**
Termín odevzdání posudku: **13. 5. 2011**

Téma, cíl a metoda práce

Studentka Andrea Machálková využila svou bakalářskou práci k poukázání na to, že – z hlediska Západu – silně zatížený pojem „džihád“ nese i pozitivní význam. To je bezpochyby chvályhodná snaha, kterou se autorka pokouší čelit určitým společensky obvyklým stereotypům v nahlížení na islám a muslimy. Cílem její práce je tedy konfrontovat tyto stereotypy (píše o nich především v 1. a 4. kapitole) s obsahovou šíří pojmu džihád (2. kapitola) a hlavně s tou formou džihádu, která bývá nazývána „džihád perem“. Popis této nenásilné formy džihádu tvoří hlavní, čtvrtou kapitolu bakalářské práce. Zdá se mi, že tento cíl byl na bakalářské úrovni v zásadě splněn a že k tomuto splnění dospěla studentka odpovídající metodou.

Věcný obsah a přínos

Autorčinu angažovanost považuji – jak jsem již napsal – za chvályhodnou, zároveň ale tato angažovanost způsobuje, že spíše než akademickou práci její dílo na mnoha místech připomíná aktivistickou příručku. Zvláště 1. a 2. kapitola jsou spíše esejistické, nenacházím v nich žádný systém, výběr faktů, které autorka uvádí, se zdá být náhodný, a obsah kapitol tak na mě působí značně neuspořádaně až chaoticky. Zdá se mi, že autorka často přistupuje na „hru“ nekorektní argumentace odpůrců islámu (např. když proti argumentu údajné Muhammadovy pedofilie staví sňatky dětí ve středověké Evropě – str. 11) a že někdy argumentuje poněkud naivně (např. když se na str. 13 zamýšlí nad motivy džihádu) opět v určitém protikladu vůči dnes běžnému protiislámskému sentimentu, který naopak jednání muslimů obvykle přisuzuje negativní motivy. Podobně naivně a nepřilíš informovaně na mě působí i pojednání o terorismu a zejména kritika pojmu „islámský terorismus“ na str. 20 – ostatně v práci, která terorismus zmiňuje, bych očekával, že autorka bude obeznámena alespoň se základním dílem Marka Juergensmeyera, které vyšlo v češtině. Navíc – v době autorčina studia Juergensmeyer na fakultě přednášel a studentčino přehlédnutí této osobnosti je při jejím zájmu o současný vztah západní společnosti a muslimů těžko pochopitelné. Také např. otázka integrace přistěhovalců z muslimských zemí se mi zdá složitější, než aby autorka mohla psát o izolaci muslimské menšiny do ghetta jako o důsledku přístupu domácího obyvatelstva (str. 22). Snaha obhájit islám vůči negativním západním sentimentům studentku někdy vede ke zbytečnému přejímání emotivně zabarvených stanovisek ortodoxních muslimů – např. Ahmada autorka bez bližšího vysvětlení negativně označuje jako „samozvaného“ proroka (str. 28).

Přínos bakalářské práce tedy spatřuji především v přehledu, který poskytuje 4. kapitola, ačkoli mám také pochybnost např. nad tím, zda její název „Džihádová literatura“ je oprávněný, když se jedná spíše o různé muslimské aktivity a aktivisty, nebo třeba i nad tím, zda Maúdúdího je skutečně možné považovat za reprezentanta nenásilných forem džihádu. Velmi mi také v práci chybí jasné sdělení, jak autorka rozumí pojmem, v její práci tak základním, jako je pojem „fanatismus“ či „fundamentalismus“.

Forma práce

Studentka má před sebou zjevně ještě kus cesty k osvojení odborného stylu – styl její práce, jak již bylo řečeno, je spíše esejistický. Jako zvláštní vnímám její používání pojmů – např. výraz „formování náboženské radikalizace“ (což je dokonce název 3. kapitoly) mi není úplně srozumitelný – studentka měla snad na mysli spíše radikalismus než radikalizaci (výraz „radikalizace“ ostatně používá na str. 18 v souladu s českým územ). Podobně je zvláštní tvrzení, že radikalismus má motivaci (str. 19); zde zase autorka možná myslela spíše motivaci radikálních muslimů. Podobného neobratného zacházení s jazykem nalezneme v práci více (jako příklad uvedu ještě tvrzení na str. 33, že šáh rozděloval „církevní“ půdu). Považoval bych za dobré, kdyby si studentka osvojila přesnější, pečlivější práci s jazykem. Proti systému odkazování na zdroje a použité literatuře nemám námítky.

Celkové hodnocení

Práce Andrey Machálkové splňuje podle mého názoru kritéria pro bakalářský stupeň, její kvalitu ovšem nemohu ocenit lépe než jako dobrou.

Zdeněk Vojtíšek